

Rozdział X

Dane środowiskowe w raportach CSR wybranych spółek – dobre praktyki

Robert Sroka³⁴, Artur Ochoń³⁵, Magdalena Szymczak³⁶

1. Wprowadzenie

W 2014 roku została uchwalona Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE na temat informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności. Przyjęcie tego dokumentu ma znaczny wpływ na postrzeganie przez rządy krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz same przedsiębiorstwa zagadnienia społecznej odpowiedzialności biznesu (*corporate social responsibility* – CSR), poprzez wprowadzenie elementu obligatoryjnego do tematu, który do tej pory stanowił jedynie dobrą praktykę rynkową. Należy podkreślić, że sama sprawozdawczość finansowa nie obejmuje swoim zakresem tak szerokiej gamy zagadnień, do których należy społeczna odpowiedzialność biznesu. Niemniej poprzez dyrektywę Komisji Europejskiej na temat ujawniania danych niefinansowych od przedsiębiorstw wymaga się, aby komunikowały również o wybranych danych niefinansowych, wpływających na ich działalność [Krzysztofek, 2016, s. 334]. Wspomniana dyrektywa została wprowadzona do polskiego porządku prawnego poprzez nowelizację Ustawy o rachunkowości z 15 grudnia 2016 roku, która weszła w życie 26 stycznia 2017 roku [Ustawa o zmianie Ustawy o rachunkowości..., 2017].

Ustawa o rachunkowości w obecnym kształcie [Ustawa o zmianie Ustawy o rachunkowości..., 2017] wymaga od Dużych Jednostek Zainteresowania Publicznego ujawniania informacji w pięciu obszarach: społecznym, pracowniczym, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji. W niniejszej pracy główny nacisk zostanie położony na zagadnienia związane z ochroną środowiska. Zostanie przeprowadzona analiza porównawcza spółek z różnych branż pod kątem wymogów raportowania danych środowiskowych zapisanych w Ustawie o rachunkowości na podstawie publicznie dostępnych informacji pochodzących ze stron internetowych oraz publikowanych przez nie raportów odpowiedzialności społecznej.

³⁴ Akademia Leona Koźmińskiego, Katedra Przedsiębiorczości i Etyki w Biznesie, Doktor.

³⁵ Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.

³⁶ Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach.

2. Ustawa o rachunkowości w zakresie raportowania danych niefinansowych

Spółki na świecie i w Polsce o praktykach dotyczących społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa informują za pomocą między innymi:

- odrębnych raportów CSR na temat poszczególnych obszarów społecznej odpowiedzialności (społeczny, środowiskowy, ładu organizacyjnego),
- raportów zintegrowanych obejmujących zarówno dane finansowe, jak i niefinansowe,
- informacji na stronach internetowych [Krzysztofek, 2016, s. 335].

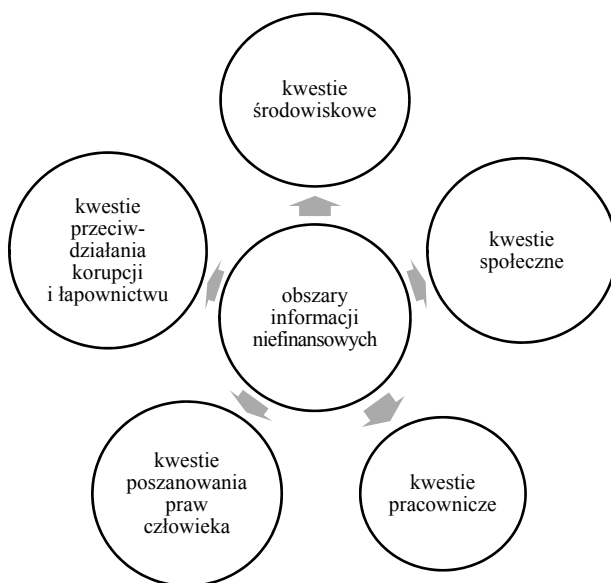
Zróżnicowanie raportów, czyli ich zawartość i forma, ich tytuły oraz częstotliwość wydawania, jest znaczne. Należy podkreślić, że istota raportowania danych niefinansowych zawiera się w udzieleniu większej ilości informacji na temat czynników kształtujących wartość spółki i przedstawiających sposób jej funkcjonowania na rynku, stąd tak ważne okazują się ich treść i regularność publikacji. Czasami spółki nie odnoszą się do kluczowych miar czynników, inne, chociaż je wspominają, to różnie je rozumieją. Częściej spotyka się opis narracyjny, przez co raporty są deskryptywne i utrudnione staje się ich analizowanie pod kątem powiązania raportu CSR z danymi finansowymi. Rzadko też spotyka się prognozę miar wskaźników w przyszłości. Można również zauważyć tendencję do nienaruszalności wizji spółki, ponieważ wszelkie niedociągnięcia są opisywane jako wina trudności gospodarki, specyfiki sektora itp. [Fijałkowska, 2015, s. 44-45].

Jak już zostało wspomniane, Komisja Europejska wskazała na potrzebę zwiększenia przejrzystości informacji społecznych i środowiskowych przekazywanych przez jednostki ze wszystkich sektorów do podobnie wysokiego poziomu we wszystkich państwach członkowskich [Dyrektywa 2014/95/UE, 2014]. Co więcej, podkreślony został wpływ informacji niefinansowych na równowagę gospodarki światowej. Zaś jak wskazuje Krzysztofek [2016, s. 344], „integracja danych finansowych z pozafinansowymi dąży do budowy dialogu pomiędzy przedsiębiorstwem a interesariuszami”. W związku z tym uchwalono Dyrektywę 2014/95/UE, gdyż ta forma prawna pozwala na pewną swobodę w implementacji do porządków legislacyjnych państw członkowskich Unii Europejskiej [Kamela-Sowińska, 2014, s. 66].

Dyrektywa swoim zakresem podmiotowym obejmuje jednostki interesu publicznego, w których średnioroczne zatrudnienie przekraczało 500 osób i suma bilansowa na dzień bilansowy była wyższa niż 20 mln euro bądź obroty netto przewyższyły 40 mln euro [Krzysztofek, 2016, s. 337]. Szacuje się, że w skali UE przepisy te dotyczyć będą około 6000 podmiotów, natomiast według firmy Deloitte

obowiązek ujawniania danych pozafinansowych w Polsce dotyczyć będzie około 250-300 firm [Krzysztofek, 2016, s. 336; Emerling, 2017; 2018a; 2018b].

Dyrektywa wskazuje również na pewien minimalny zakres kwestii odnoszących się do informacji niefinansowych, które powinny znaleźć się w sprawozdaniach. Zostały one zaprezentowane na rysunku 16. Zasadniczą zmianą w stosunku do poprzedniej Dyrektywy 2013/34/UE jest konieczność informowania między innymi o charakterystyce modelu biznesowego, zarysie polityki, prowadzonej przez firmę w wymienionych dziedzinach wraz z efektami, wskaźnikami niefinansowymi oraz z zainicjowanymi procesami *due diligence*, jak również najistotniejsze ryzyka CSR. W pomiarze działalności oraz podczas sporządzania raportów firmy będą mogły skorzystać ze standardowych wskaźników [Krzysztofek, 2016, s. 338].

Rysunek 16. Obszary raportowania danych niefinansowych wskazane w Ustawie o rachunkowości

Źródło: Ustawa o zmianie Ustawy o rachunkowości... [2017].

Zapisy dyrektywy w zakresie raportowania danych niefinansowych mają swoje odzwierciedlenie w artykule 49b polskiej Ustawy o rachunkowości [Ustawa o zmianie Ustawy o rachunkowości..., 2017]. W tym artykule czytamy, że jednostka będąca spółką kapitałową, spółką komandytowo-akcyjną bądź taką spółką jawną lub komandytową, której wszystkimi współnikami ponoszącymi nieograniczoną odpowiedzialność są spółki kapitałowe, spółki komandytowo-akcyjne lub spółki z innych państw o podobnej do tych spółek formie prawnej, pod warunkiem, że w roku obrotowym, za który sporządza sprawozdanie finan-

sowe, oraz w roku poprzedzającym ten rok przekracza następujące wielkości: 500 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty oraz 85 000 000 zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego lub 170 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy, zawiera dodatkowo w sprawozdaniu z działalności – jako wyodrębnioną część – oświadczenie na temat informacji niefinansowych.

Jak zostało wspomniane, jednym z obszarów wymaganych do raportowania są zagadnienia dotyczące środowiska naturalnego. Należy podkreślić, że chociaż UoR nie precyzuje, jakie dokładnie dane i wskaźniki należy przygotować, to dość dokładnie wskazuje sposób ich publikacji. Podmioty zobowiązane powinny przedstawić kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności związane z działalnością jednostki, opis polityk stosowanych przez jednostkę w odniesieniu do zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji, a także opis rezultatów stosowania tych polityk, opis procedur należytej staranności – jeżeli jednostka je stosuje w ramach polityk w wymienionych obszarach oraz opis istotnych ryzyk związanych z działalnością jednostki mogących wywierać niekorzystny wpływ na wymienione zagadnienia, w tym ryzyk związanych z produktami jednostki lub jej relacjami z otoczeniem zewnętrznym, w tym z kontrahentami, a także opis zarządzania tymi ryzykami.

W Ustawie o rachunkowości podkreślono, że sporządzając oświadczenie na temat informacji niefinansowych, jednostka przedstawia informacje niefinansowe w zakresie, w jakim są one niezbędne dla oceny rozwoju, wyników i sytuacji jednostki oraz wpływu jej działalności na wskazane pięć zagadnień, również na obszar środowiska naturalnego.

Jednostka przy sporządzaniu oświadczenia na temat informacji niefinansowych może stosować dowolne zasady, w tym własne zasady, krajowe, unijne lub międzynarodowe standardy, normy lub wytyczne. W oświadczeniu jednostka zawiera informację o tym, jakie zasady, standardy, normy lub wytyczne zastosowała.

Jednym z uznanych zasad przedstawiania informacji niefinansowych przyjętych już w 1999 roku przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) [Garstka, 2013, s. 28] jest 10 Zasad Global Compact. Zasady te są jednymi z wytycznych raportowania wymienionych w dyrektywie UE. Zostały one zestawione w tabeli 18. Dla pokazania możliwości stosowania ich w praktyce raportowania został przedstawiony przykład połączenia 10 Zasad Global Compact z przykładowymi raportowanymi priorytetami strategii CSR w koncernie PKN Orlen.

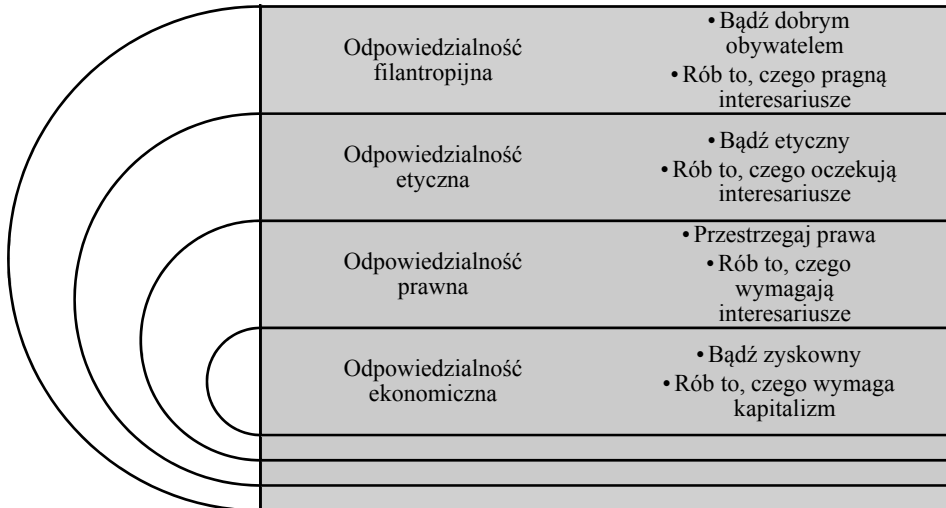
Tabela 18. Zasady Global Compact a priorytety strategii CSR w PKN Orlen S.A.

Zasady	Biznes powinien:	Wybrane priorytety strategii CSR w PKN Orlen S.A.
Prawa człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – wspierać i chronić uznane na forum międzynarodowym prawa człowieka – upewniać się, że nie jest współwinny łamaniu praw człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzialny rozwój (budowanie świadomości klientów dotyczącej wartości płynących z zaangażowania społecznego, troski o środowisko naturalne, zdrowego stylu życia oraz bezpiecznej jazdy) – zaangażowanie społeczne (dążenie do bycia postrzeganym jako członek społeczności lokalnej wpływający aktywnie na pozytywne zmiany w otoczeniu)
Standardy pracy	<ul style="list-style-type: none"> – wspierać wolność stowarzyszenia oraz uznawać prawo do negocjacji układów zbiorowych – starać się likwidować wszelkie formy pracy przymusowej lub obligatoryjnej – działać na rzecz zniesienia pracy dzieci i likwidować dyskryminację w zakresie zatrudnienia i wykonywania pracy – likwidować dyskryminację w zakresie zatrudnienia i wykonywania pracy 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>life balance</i> i zaangażowanie społeczne pracowników (promowanie aktywnego, zdrowego stylu życia i tworzenie warunków do harmonijnego łączenia wyzwań zawodowych z rolą członka rodziny) – bezpieczeństwo pracowników (budowanie kultury bezpieczeństwa opartej na odpowiedzialności pracowników i podwykonawców za wspólne bezpieczeństwo w pracy i poza nią)
Ochrona środowiska	<ul style="list-style-type: none"> – wspierać wszelkie profilaktyczne działania dotyczące ochrony środowiska – podejmować działania propagujące większą odpowiedzialność za środowisko – wspierać rozwój oraz rozpowszechnianie technologii przyjaznych dla środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> – odpowiedzialny rozwój (zachowanie równowagi pomiędzy efektywnością a ekologią) – wizerunek odpowiedzialnej spółki (budowanie u klientów świadomości bycia liderem branży w zakresie ochrony środowiska)
Korupcja	działać przeciw wszelkim formom korupcji, włączając w to wymuszenia oraz łapówkarstwo	etyczne przywództwo (dążenie do bycia postrzeganym jako promotor etyki biznesu i ochrony środowiska)

Źródło: Gabrusewicz [2010, s. 139].

3. Raportowanie danych w zakresie ochrony środowiska

Myślenie biznesu o jego odpowiedzialności zmienia się nieustannie na poziomie globalnym [Fijałkowska, 2015, s. 40]. Sam zakres odpowiedzialności przedsiębiorstw można rozpatrywać na czterech głównych poziomach, co przedstawia rysunek 17.

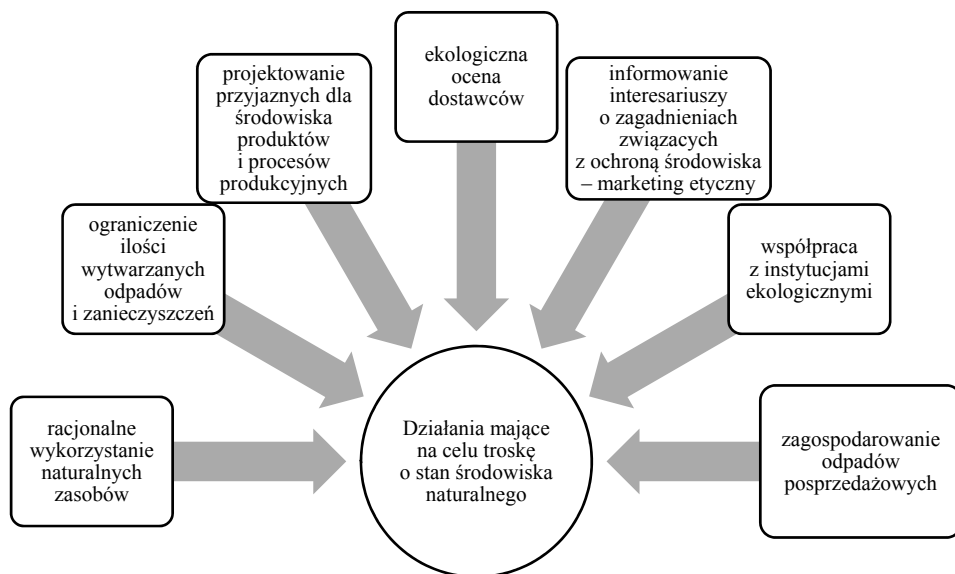
Rysunek 17. Wielowymiarowa struktura odpowiedzialności biznesu

Źródło: Fijałkowska [2015, s. 41].

W zakresie środowiska naturalnego oczekuje się, że przedsiębiorstwo w swojej działalności będzie się kierowało wysokim stopniem odpowiedzialności nie tylko prawnej, ale również etycznej, dbało o ochronę środowiska, a zasoby naturalne użytkowało w sposób odpowiedzialny, w szczególności w zakresie cyklu produkcyjnego, gospodarki ściekowej, usuwania odpadów, emisji spalin i hałasu, mając wzgląd na ochronę żyjących w naturze zwierząt i roślin [Garstka, 2013, s. 30].

Przez wiele lat przedsiębiorstwa posiłkowały się całą gamą norm i standardów odnoszących się do ochrony środowiska. Najpopularniejszym z nich jest norma systemu zarządzania w zakresie środowiska naturalnego ISO 14001. Natomiast dopiero w 2010 roku powstała międzynarodowa norma ISO 26000, wprowadzona w Polsce dwa lata później, która umiejscowiła zagadnienie ochrony środowiska w szerszym kontekście odpowiedzialności społecznej. Jest ona jednym z kilku dokumentów rekomendowanych przez Komisję Europejską do wdrożenia odpowiedzialności społecznej [www 48]. Obejmuje całą specyfikę CSR i definiuje odpowiedzialność oraz wpływ działań organizacji między innymi na środowisko [Mazur-Wierzbicka, 2013, s. 107].

Sama norma podzielona jest na siedem głównych obszarów, z których jeden dotyczy środowiska. Wyróżnione są w nim cztery zagadnienia dotyczące zapobiegania zanieczyszczeniu, korzystania z zasobów w sposób zrównoważony, przeciwdziałanie i przystosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona środowiska, związana z tym bioróżnorodność i przywrócenie naturalnych siedlisk [Mazur-Wierzbicka, 2013; Wójcik-Jurkiewicz; 2015a; Kiezel, Wójcik-Jurkiewicz; 2017]. Działania związane z troską o stan środowiska naturalnego przedstawia rysunek 18.

Rysunek 18. Przykładowe działania mające na celu troskę o stan środowiska naturalnego

Źródło: Mazur-Wierzbicka [2013, s. 107].

Samo raportowanie jest promowane przez inicjatywę Global Reporting Initiative (GRI), której misją jest wspieranie organizacji w celu upowszechnienia praktyki raportowania społecznego. Organizacja GRI określiła zasady i wskaźniki umożliwiające mierzenie wyników, w tym tych związanych ze środowiskiem, oraz ich raportowanie. Przykładowa pozycja może zawierać implikacje finansowe i inne rodzaje ryzyka wynikające ze zmian klimatycznych [Skrzypek, 2015, s. 213-214].

Pomimo tego, że każde przedsiębiorstwo w jakimś stopniu wpływa na otaczające je środowisko, to polscy przedsiębiorcy wydają się tego faktu mało świadomi. Prawie jedna trzecia jednostek mikro i praktycznie co piąte z małych, średnich i dużych firm deklaruje brak generowania zanieczyszczeń [Mazur-Wierzbicka, 2013, s. 108-109]. Niska okazuje się również świadomość społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw wśród polskich firm, której znajomość deklaruje 31% przedsiębiorców, natomiast jedynie co piąty z tej grupy przyznaje się do zapoznania się z obowiązującymi standardami [Mazur-Wierzbicka, 2013]. Ochrona środowiska jest ważnym elementem rozwoju organizacji dla jedynie co piątego badanego przedsiębiorstwa. Z drugiej strony potencjalny wpływ, jaki może być wywierany na środowisko poprzez działania biznesowe, bierze pod uwagę 45% ankietowanych firm [Mazur-Wierzbicka, 2013].

Inne badania pokazują, że zwiększa się liczba przedsiębiorstw, które zgłaszają swoje raporty do zewnętrznej weryfikacji. Może to świadczyć o rosnącej wśród przedsiębiorców świadomości o uwiarygodnianiu informacji niefinansowych, chociaż niewiele podmiotów taką weryfikacją się zajmuje [Wiśniewska, 2015, s. 164].

4. Raportowanie środowiskowe spółek z różnych branż

Nacisk kładziony na ochronę przyrody wynika z kluczowego znaczenia środowiska naturalnego dla egzystowania firm. To właśnie ze środowiska przedsiębiorstwa pobierają niezbędne do produkcji surowce. Analizując to zagadnienie z punktu widzenia odpowiedzialności społecznej, możemy stwierdzić, że zapobieganie nadmiernej eksploatacji Ziemi stanowi zobowiązanie wobec przyszłych pokoleń [Paszkievicz, Szadziwska, 2011, s. 295-296]. Przedsiębiorstwa wykorzystują naturę w zróżnicowany sposób, stąd mają one inne wyzwania w zakresie ochrony środowiska, między innymi w branży motoryzacyjnej brana jest pod uwagę zarówno działalność wytwórcza przedsiębiorstwa, jak i wpływ gotowych pojazdów na środowisko [Balicka, 2014, s. 21]. Mając na uwadze różnorodność oddziaływania na środowisko spółek z poszczególnych branż, w tabeli 19 podjęto próbę porównania sześciu spółek z różnych sektorów pod kątem informacji przez nich raportowanych w tym zakresie.

Przeanalizowane spółki (niezależnie od branży) podejmują działania na rzecz ograniczenia emisji CO₂ oraz zużycia wody. Każda ze spółek w swoim raporcie szczyli się dodatkowymi działaniami podejmowanymi na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Większość z badanych przedsiębiorstw komunikuje o przyjęciu długoterminowej strategii w tym zakresie.

Tabela 19. Wybrane aspekty ochrony środowiska na przykładzie spółek z różnych branż

		Spółka					
		L'Oreal	Nestle	Mitsubishi	Kompania piwowarska	Fly Emirates	Orlen
1	2	3	4	5	6	7	
Branża		kosmetyczna	spożywcza	motoryzacyjna	alkoholowa	lotnicza	wydobywcza
Wybrane wskaźniki							
Zobowiązania w zakresie środowiska naturalnego	Spółka w latach 2013-2020 przeprowadzi program „Sharing Beauty with All”, który opera się na czterech głównych założeniach: – zrównoważonej innowacji – zrównoważonej produkcji – zrównoważonego rozwoju – zrównoważonych wyborów	Spółka wyznaczyła sobie 42 cele, które zamierza zrealizować do 2020 roku	Spółka realizuje cele związane z ochroną środowiska w oparciu o strategię „Environmental Vision 2020”	W swoich zobowiązaniach do 2020 roku spółka stawia między innymi na zmniejszenie emisji CO ₂ , bezpieczeństwo żywności i wydajność zasobów	Spółka koncentruje się na poprawie efektywności działań w zakresie środowiskowym	Spółka podpisała Deklarację Poparcia dla Światowej Karty Responsible Care oraz realizuje zobowiązania wynikające z wdrożonego w 2011 roku Ramowego Systemu Zarządzania Responsible Care (RSZ RC)	
Zobowiązania w zakresie wykorzystywania energii odnawialnej lub nieodnawialnej	– 18% nowych lub udoskonalonych produktów ma pozytywny wpływ na środowisko dzięki wykorzystaniu odnawialnych surowców pochodzących ze źródeł naturalnych, tak zwanej zielonej chemii – 97% papieru użytego w instrukcjach dołączonych do produktów jest certyfikowane	17% zużywanego energii pochodzi ze źródeł odnawialnych	Zmniejszono całkowite zużycie energii o 332 jednostki	95,56% zakupionych w 2016 roku lodówek chłodzonych jest propanem i oświetlanych energooszczędnyymi żarówkami LED	– ograniczono zużycie prądu o 60% dzięki wymianie lamp na LED-owe – odnotowano wzrost efektywnej oszczędności paliwa o 6,9% – zmniejszono liczbę wysyłanych pism papierowych o 40%	Ograniczono zużycie wody poprzez montaż termostatów w obrębie układów pryszniców bezpieczeństwa	

cd. tabeli 19

1	2	3	4	5	6	7
Zobowiązania w zakresie emisji gazów cieplarnianych	Osiągnięto redukcję dwutlenku węgla o 67% w fabrykach i centrach dystrybucyjnych oraz o 20% podczas transportu	Odnotowano spadek emisji CO ₂ o 2,7% w porównaniu do roku poprzedniego	Zmniejszono zużycie dwutlenku węgla o 3 jednostki	Uruchomiono linię mycia butelek, co przekłada się na zredukowanie emitowanego CO ₂ na poziomie 297024 kg/rok	Dzięki instalacji paneli fotowoltaicznych możliwa będzie redukcja CO ₂ o około 800 t	Udoskonalono informatyczny system monitorowania wielkości emisji CO ₂
Zobowiązania w zakresie zużycia wody	Obniżono o 48% zużycie wody	Zaoszczędzono o 3,7 mln m ³ wody dzięki 516 projektom oszczędzającym wodę	Zmniejszono o 9 jednostek wytwarzanie ścieków	Firma znajduje się w czołówce przedsiębiorstw w zakresie ochrony wody, wdrożyła i nagrodziła 3549 pomysłów pracowników na zaoszczędzenie wody	Odnotowano wzrost zużycia wody o 8,7%	Wdrożono rozwiązanie pt. „Sposób uzdatniania ścieków do celów przemysłowych” polegające na zamknięciu obiegu wodno-ściekowego poprzez produkcję wód przemysłowych z oczyszczonych ścieków oraz zastosowano węzeł inhibitowania
Inne zobowiązania	– obniżono o 35% wytwarzanie odpadów – 82% produktów wprowadzonych na rynek w 2016 roku wywarło mniej negatywne skutki na środowisko	Osiągnięto zerowy zbiór odpadów w 182 placówkach (39% ogółu)	– zredukowano liczbę odpadów o 13 jednostek – prowadzono działalność związaną z ochroną lasów	94,63% odpadów oraz produktów ubocznych poddawanych jest recyklingowi	– podjęto działania w celu ochrony przyrody w Dubaju i Australii – nawiązano współpracę z organizacją United for Wildlife	Uruchomiono nowy kocioł K8 w Zakładowej Elektrociepłowni oraz instalacji odzotowania i odpylano spaliny na kotle K7, co przyczyniło się do spadku emisji substancji (SO ₂ , NO _x , pyłu) w stosunku do roku 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportów analizowanych firm: [www 49; www 50; www 51; www 52; www 53; www 54; www 55; www 56; www 57; www 58].

5. Bank Ochrony Środowiska – inwestycyjne podejście do ochrony środowiska

Szczególnym i nieoczywistym podejściem do zagadnienia ochrony środowiska charakteryzuje się Bank Ochrony Środowiska (BOŚ), dlatego ten przykład zostaje przedstawiony oddzielnie. Rynek finansowy ekologicznych inwestycji w Polsce tworzą, przede wszystkim, fundusze niekomercyjne. Natomiast najważniejszym komercyjnym przedsięwzięciem skoncentrowanym na temacie finansowania przedsięwzięć, mających na celu ochronę środowiska, jest BOŚ [Gwizdała, 2014, s. 126, Kieźel, Wójcik-Jurkiewicz, 2017].

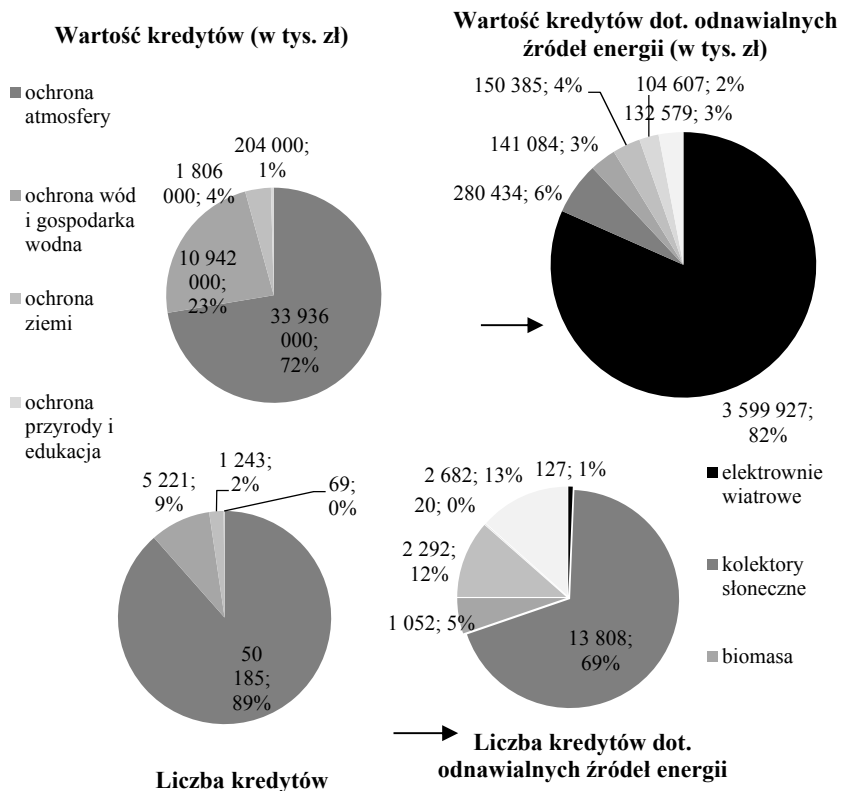
Bank ten powstał w 1991 roku i od 1997 roku jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Proponuje on innowacyjne produkty bankowe, które przyczyniają się do ograniczenia zanieczyszczania środowiska, dla klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, nie wykluczając jednostek samorządu terytorialnego. Działa on w oparciu o ideę społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw. Około 40% środków banku pochodzi z komercyjnych kredytów inwestycyjnych [www 59; Rutkiewicz, Haniszewska, 2015, s. 269-274]. Działalność finansowania przedsięwzięć środowiskowych jest ściśle powiązana z wartościami banku, co przedstawia tabela 20.

Tabela 20. Wartości Banku Ochrony Środowiska a jego polityka środowiskowa

Wartości	Polityka środowiskowa
– odpowiedzialny, uczciwy, rzetelny i społecznie ukierunkowany bank	– respektowanie prawa ochrony środowiska
– zaangażowanie i wiedza w budowaniu sprawnej i efektywnej organizacji	– ograniczone wykorzystanie surowców
– elastyczna oraz najlepsza oferta w zakresie produktów proekologicznych zgodnych z trendami gospodarczymi	– racjonalna gospodarka odpadami
– ciągle doskonalenie dla zapewnienia najwyższej jakości, szczególnie związane z obszarem ochrony środowiska	– zakup materiałów i urządzeń o najmniejszym wpływie na środowisko
– szukanie nowych rozwiązań oraz współtworzenie wzorców ekologicznego środowiska	– podnoszenie świadomości i postaw proekologicznych wśród pracowników
– stabilny bank ochraniający wartości klientów oraz wspierający wszelki rozwój kraju	– rozpowszechnianie idei ochrony środowiska wśród klientów
	– promowanie zrównoważonego rozwoju w firmach współpracujących
	– współpraca z organizacjami ukierunkowanymi na ochronę środowiska i edukację ekologiczną

Źródło: [www 59].

Przez 22 lata istnienia BOŚ sfinansował ponad 48 tys. inwestycji proekologicznych, których wartość wyniosła około 40,7 mld zł. Strukturę, liczbę oraz wartość udzielonych przez BOŚ kredytów przedstawiają wykresy na rysunku 19.

Rysunek 19. Zobrazowanie wartości i liczby kredytów udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska w latach 1991-2015

Źródło: Rutkiewicz, Haniszewska [2015, s. 269-271]; [www 59; www 60].

Podsumowując poczynione zestawienia struktury finansowania, można stwierdzić, że ochrona atmosfery jest najbardziej pożądanym i dochodowym przedsięwzięciem realizowanym przez bank, a w szczególności są to technologie związane z wytwarzaniem energii odnawialnej (tak zwane odnawialne źródła energii – OZE) – największe inwestycje dotyczą farm wiatrowych, natomiast najliczniejsze to kolektory słoneczne. Dopiero w roku 2015 można zauważyć ponad siedemnastokrotny wzrost liczby kredytów związanych z fotowoltaiką, co jest wynikiem uruchomienia nowego programu celowego BOŚ.

Dzięki tym nakładom udaje się uzyskać znaczną poprawę wielu mierzalnych czynników w skali całego kraju. W samym 2015 roku, dzięki inwestycjom finansowanym przez BOŚ, redukcja emisji pyłów i gazów wyniosła prawie 550 tys. t, a energia wyprodukowana dzięki OZE prawie 650 tys. MWh, co wystarczy na roczne zaopatrzenie prawie 325 tys. gospodarstw domowych w energię elektryczną. Unieszkodliwiono również nieco ponad 91 tys. t odpadów [www 59, www 60].

Działalność banku wpisuje się nie tylko w ideę społecznej odpowiedzialności biznesu, ale również, poprzez transparentny sposób publikowania danych, odpowiada na nowe regulacje zawarte w Ustawie o rachunkowości w zakresie raportowania danych niefinansowych.

6. Korzyści płynące z raportowania i ochrony środowiska

Prospołeczne podejście do realizacji biznesu i nagłaśnianie działalności przedsiębiorstwa niosą ze sobą wiele korzyści. Jedną z nich jest lepsza komunikacja ze społeczeństwem, dzięki której firma uzyskuje społeczne przyzwolenie na dalsze funkcjonowanie firmy [Fijałkowska, 2015, s. 46]. Inna to edukacja analityków i inwestorów w zakresie uświadomienia wpływu obszarów niefinansowych na wyniki przedsiębiorstwa. Do korzyści można również zaliczyć mniejszą ingerencję rządu w sektor prywatny, która mogłaby nastąpić w przypadku braku wystarczającej liczby danych niepozwalających na stwierdzenie, na ile przedsiębiorstwa stosują się na norm regulacji [Skrzypek, 2015, s. 214].

Warto podkreślić, że małe i średnie przedsiębiorstwa wykazywały, iż najczęstsze korzyści wynikające w szczególności z ochrony środowiska to oszczędności związane ze zmniejszeniem zużycia wody i energii oraz z ograniczeniem wytwarzania odpadów. Wzrost świadomości ekologicznej pracowników, ogólna redukcja kosztów oraz poprawa wizerunku były wskazywane przez duże przedsiębiorstwa [Mazur-Wierzbicka, 2013, s. 112; Wójcik-Jurkiewicz, 2015a; Kieźel, Wójcik-Jurkiewicz, 2017]. Inne korzyści to poprawa wizerunku firmy oraz podniesienie motywacji, skuteczności i efektywności zarządzania wraz z gospodarowaniem zasobami. Należy również zwrócić uwagę na istotę działań ekologicznych przedsiębiorstw, czyli na poprawę stanu środowiska, a co za tym idzie, relacji z lokalnymi społecznościami i wzrost zaufania klientów [Wójcik-Jurkiewicz, Jurkiewicz, 2014; Skrzypek, 2015, s. 215].

7. Podsumowanie

Raporty CSR są nieuniknionym krokiem na ścieżce dostosowania sprawozdawczości przedsiębiorstw do potrzeb informacyjnych i nowych wyzwań, które zmieniają otoczenie gospodarcze [Krzysztofek, 2016, s. 343-344]. Proces ten zapoczątkowały Międzynarodowe Standardy Rachunkowości i Sprawozdawczości Finansowej (MSR i MSSF). Co więcej, prognozowany jest w najbliższym czasie kolejny etap, którym prawdopodobnie będzie wdrożenie raportowania zintegrowanego, gdyż są już one światowym trendem [Krzysztofek, 2016].

Nowa Ustawa o rachunkowości zaczęła obowiązywać w 2017 roku [Ustawa o zmianie Ustawy o rachunkowości..., 2017], czyli pierwsze obowiązkowe sprawozdania były dostępne w drugim półroczu 2018 roku. Jednakże może się okazać, że w praktyce nie będzie ona stosowana, co może wynikać z faktu, iż w ustawie znajduje się zapis pozwalający spółkom na zatajanie informacji, jeżeli spółki uznają, że ujawnienie danych wiązałoby się z naruszeniem tajemnicy handlowej lub zastosowanie zasady „raportuj lub wyjaśnij, dlaczego nie raportujesz”.

Jak potwierdza przeprowadzona analiza, w Polsce raportowanie CSR nie jest jeszcze powszechnym zjawiskiem, na co ma też wpływ brak ścisłych regulacji w tej dziedzinie.